

Velikonoce: 76. Křesťané by si měli pořádně rozmyslet, než budou pořádat sederová jídla

Velikonoce

Proč by si křesťané měli pořádně rozmyslet, než budou během Svatého týdne pořádat sederová jídla

Pořádání *sederových jídel*¹ během velikonočního Svatého týdne se mezi některými křesťanskými sbory hluboce zakořenilo. Ale jak zastánci, tak odpůrci této praxe tvrdí, že je třeba pečlivě zvážit záměry, než se do ní pustíte.

Někteří židé a křesťané tvrdí, že rituální jídlo připomínající osvobození Izraelitů z otroctví ve starověkém Egyptě je tak jedinečně židovské, že nepatří do kostelů, sborů nebo křesťanských domovů.

Kromě toho, tato praxe se datuje po Kristově době – a neguje myšlenku, že se Ježíš účastnil sederu během Poslední večeře, napsali nedávno rabíni Yehiel Poupko a David Sandmel pro *Christianity Today*.

Křesťané, kteří chtějí zažít *seder*, by to měli dělat prostřednictvím židovského hostitele, řekli tito rabíni.

Další důvody, proč by křesťané neměli slavit sedery, lze snadno najít pomocí rychlého vyhledávání na Googlu.

Ale najdou se i příznivci této praxe.

“Na záměru hodně záleží,” řekl Joshua Stanton, přidružený rabín v Kongregaci B’Nai Jeshurun v

Short Hills, NJ.

Křesťany vedené sedery, které zůstávají věrné záměru a historii rituálu, mnoho Židů nezajímají, řekl Stanton. Ale je urážlivé, když si církve přivlastňují seder a prezentují ho jako křesťanský rituál.

Autenticky připravené a praktikované sedery mohou být způsoby, jak přiblížit křesťany jejich židovským kořenům. (Photo/Edsel Little/Creative Commons)

Stanton řekl, že o tom slyší víc a víc. Řekl, že stoupá počet křesťanů držících sedery ve svých domovech „bez skutečného kontextu nebo pochopení toho, co tyto symboly znamenají“.

Stanton řekl, že viděl situace, kdy byli Židé nesprávně informováni, že seder je křesťanský, protože jej Kristus slavil během Poslední večeře. Mezi další obavy patří odstranění sederu a jeho významu z původního kontextu a dokonce i přejmenování tohoto rituálu.

„Nám jako Židům bývá řečeno, že [Seder] není výlučně náš a že to neděláme správně,“ řekl.

V křesťanském zájmu o seder jde ale také o to, co slavit.

Symboly spojené s praxí, jako je vykoupení a obnova, rezonují s příslušníky obou vyznání. To dalo vzniknout praxi držení *mezináboženských sederů*.

“Je to příležitost pro křesťanskou a židovskou pospolitost,“ řekl Stanton.

Spojení s rodinou

Ale je to židovství a starozákonní symbolika, co přitahuje sbor NorthHaven Church v Normanu v Oklahou k Sederu, řekl pastor Mitch Randall.

Sbor pořádá seder na Zelený čtvrtek večer posledních devět let.

Mitch Randall

Randall řekl, že vědí, že seder nebyl praktikován v době Ježíše. Ale historie a symbolika pozorované během jídla sahají hluboko do Písma – stejně jako by to dělaly velikonoční jídla v Ježíšově době.

Seder v NorthHavenu se přímo zaměřuje na pomoc účastníkům propojit tyto náboženské a kulturní body.

„Respektujeme Ježíšovo židovství a jeho židovskou víru,“ řekl. “Křesťané si musí pamatovat, že Ježíš a jeho učedníci byli dobří, praktikující Židé.”

Tím, že Seder připomíná utrpení židovského národa v otroctví, nutí účastníky čelit modernímu utrpení.

“Připomíná nám to zármutek útlaku a otroctví po celém světě,“ řekl.

Seder je také letným pohledem do rodinné dynamiky, kterou křesťanství během staletí ztratilo, dodal Randall.

Obě vyznání byly nějakou dobu rodinně orientované, ale křesťanství se nakonec stalo tradicí založenou na církvi a svatyních.

“Už se nesetkáváme u stolu kvůli hlubokým zážitkům,“ řekl.

“Dodržování sederu nám pomáhá nejen se spojit se Starým zákonem a starozákonním vyprávěním, ale také nám pomáhá spojit se s rodinou.”

JEFF BRUMLEY

Poznámka:

¹ **Sederová večeře** (hebrejsky ליל הסדר, noc řádu) neboli zkráceně **Seder** (hebrejsky סדר, pořádek, řád) je židovský svátek, rituální večeře sloužící jako připomínka vyvedení Izraele z egyptského otroctví. Sederová večeře má přesně stanovený průběh a pořadí úkonů (odtud její název).

Kromě požívání symbolických pokrmů se předčítají texty z Pesachové [Hagady](#). Seder se koná o prvním večeru (v diaspoře o prvních dvou večerech) svátku [Pesach](#). Základem sederu je biblické nařízení učit děti o významu vysvobození židovského národa z egyptského otroctví.

V onen den svému synovi oznámíš: „To je pro to, co mi prokázal Hospodin, když jsem vycházel z Egypta“.

— Bible, Exodus 13:8

Sederový stůl

Pro seder musí být prostřeno již před setměním, přičemž se uprostřed stolu ocitá jeden vínem naplněný pohár, který je symbolicky určen proroku Elijášovi.

Na stole připraveném pro sederovou večeři nesmí chybět:

- tři zakryté macesy - představují tři složky lidu Izraele: [kohanim](#) (kněze), [levijim](#) (levity) a Jisra'el ([Izraelity](#))
- [Pesachová hagada](#) (הגדה של פסח *Hagada šel Pesach*)
- [víno](#) - dostatečné množství, aby každý účastník mohl vypít předepsané čtyři poháry
- sederový talíř - (קערה, *ke'ara*)
- pohár na [kiduš](#)
- doplňkový maces - nemusí být u stolu
- [Elijášův](#) pohár
- slaná voda
- doplňkový maror - nemusí být u stolu

Sederový talíř

Sederový talíř (maror - římský salát, zro'a - pečená kost, charoset, chazeret (chrejn) (směs křenu, octa, cukru, červené řepy), karpas (řapíkatý celer), bejca)

Sederový talíř, označovaný také jako zdobná mísa, (קערה, *ke'ara*) je používán při domácím obřadu na Pesach. Středověké opisy aškenázské Hagady představují tuto mísu, poprvé zmíněnou v období Mišny, jako jakýsi kulatý talíř. Existují dochované ukázky z období renesance ze dřeva, keramiky, cínu apod. opatřené příslušnými nápisy a rytinami. Moderní sederové talíře bývají zpravidla měděné či mosazné nebo skleněné a mají zvláštní prohlubně na pokrmy, které předepisuje rituál, či malé misky, do nichž se tyto pokrmy vkládají.

Sederový talíř by měl obsahovat:

- זרוע קֹדֶשׁ *zro'a* - Opečená kost, která je připomínkou obětního beránka (*korban pesach*). Mělo by se jednat o kost z beránka, nicméně lze použít třeba opečené kuřecí křídlo nebo krk.
- ביצה קֹדֶשׁ *bejca* - vejce uvařené natvrdo, symbol nového života a též Izraele, který je přirovnáván ke žloutku, který nikdy zcela nesplyne s bílkem, stejně jako Izrael nikdy nesplynul během pobytu v Egyptě s okolními národy.
- מצה קֹדֶשׁ *maca* - [maces](#).
- מרור קֹדֶשׁ *maror* - hořké byliny (např. salát, křen) připomínající hořkost otroctví.
- כרפס קֹדֶשׁ *karpas* - zelenina (např. ředkvička, brambor, cibule).
- מים קֹדֶשׁ *majim* - slaná voda připomínající zázrak během přechodu přes Rákosové moře.
- חרוסת קֹדֶשׁ *charoset* - směs strouhaných jablek, oříšků, mandlí, skořice, zázvoru a červeného vína, připomínající materiál na dělaní cihel, které museli zotročení Izraelité dělat pro faraona.

Průběh sederu

Seder probíhá v následujícím pořadí:

1. קדש קֹדֶשׁ *Kadeš* - „posvěcení“, tj. pronesení [Kiduš](#) pro svátek
2. ורחץ קֹדֶשׁ *Urchac* - při němž si „pán domu“ omyje ruce, aby si před dalším obřadem zajistil rituální čistotu
3. כרפס קֹדֶשׁ *Karpas* - zelenina - petržel nebo ředkev se namáčí ve slané vodě a jí se
4. יחץ קֹדֶשׁ *Jachac* - rozdělení prostředního macesu, z něhož se bere *afikoman* (poslední sousto při sederové večeři), který se děti zpravidla snaží „ukrást“, schovat a na konci sederu za něj

dostanou „výkupné“ (většinou různé sladkosti apod.)

5. מגיד \square *Magid* – vyprávění příběhu z Hagady a čtyři otázky s následným vyprávěním
6. רחץ \square *Rechac* či *Rachca* – druhé umytí rukou (tentokrát všech přítomných)
7. מוציא מצה \square *Moci maca* – požehnání nad nekvašeným chlebem, jež se odříkává, aby se splnil předpis
8. מרור \square *Maror* – hořké byliny se namáčejí před požíváním do [charosetu](#)
9. כורדך \square *Korech* – sněžení „sendviče“ z maroru a nejnižšího macesu podle starověké praxe rabi Hilela
10. שולחן עורך \square *Šulchan orech* – (prostírání stolu) samotná sváteční večeře
11. צפון \square *Cafun* – nalezení a sněžení afikomanu
12. ברכך \square *Barech* – požehnání po jídle
13. הלל \square *Halel* – čtení [Halelu](#) (Žalmy 113 – 118)
14. נרצה \square *Nirca* – závěr sederu

Kadeš

Doslova „posvěť“. Samotný seder se zahajuje zapálením svátečních svíček nebo světél, po kterém následuje [kiduš](#) (požehnání nad pohárem vína). Kiduš pro seder je mírně odlišný, neboť se týká přímo témat svátku Pesach.

První pohár

Po kiduš se vypije první pohár vína.

Urchac

Nyní si pán domu, ve kterém se seder odehrává, a který pronesl kiduš, odchází umýt ruce. V některých tradicích si ruce myjí všichni přítomní, v jiných je toto vyžadováno pouze od představeného domácnosti. Neříká se žádné požehnání, které je za normálních okolností obvyklé.

Karpas

Každý z účastníků namočí kus zeleniny do slané vody a sní jej. Slaná voda připomíná slzy Izraelitů, které prolili v egyptském otroctví. [Sefardští židé](#) namáčejí někdy karpas do vína nebo do [charosetu](#).

Jachac

Prostřední ze tří macesů je rozlomen a větší polovina je dána stranou jako afikoman (zákusek). Děti se snaží jej ukrást a po sederu za něj dostat výkupné v podobě sladkostí. Tento rituál byl jako řada dalších ustanoven k udržení pozornosti dětí po celou dobu sederu. Menší polovina macesu se vrátí zpět mezi ostatní dva.

Magid

Vyprávění, čtení z Pesachové hagady, které popisuje vysvobození z egyptského otroctví, i události mnohem pozdější s tematikou vykoupení nebo které se vztahují jiným způsobem ke svátku Pesach. Mezi nejznámější pasáže patří následující:

Čtyři otázky

Toto vyprávění začíná dvěma odstavci - *Ha lachma anja* (aramejsky לחמא עניינא „toto je chudý chléb“ - vztahuje se k macesům) a čtyřmi otázkami, které pokládá nejmladší účastník sederu. tyto otázky se nazývají podle úvodních slov *Ma ništana* (מה נשתנה „čím se liší“, „co odlišuje“) a zní:

- Čím se tato noc liší od všech ostatních
 - že o jiných nocích nenamáčíme (zeleninu do slané vody) ani jednou a této noci dvakrát
 - že každou noc jíme kvašené i nekvašené, ale tuto noc pouze nekvašené (maca)
 - že každou noc jíme všechny druhy zeleniny, ale tuto noc pouze hořké (maror)
 - že každou noc sedíme nebo si hovíme, ale tuto noc si pouze hovíme (vychází z římského zvyku stolovat vleže, opření o pravou ruku, neboť takový byl zvyk u svobodných lidí, dnes má symbolický význam, že tuto noc jsou všichni účastníci sederu svobodní lidé)

Pátá otázka, která měla být původně mezi druhou a třetí, zní:

- že každou noc jíme maso pečené nebo vařené, ale tuto noc pouze pečené (symbolizuje *zro'a*)

Rány

Deset ran egyptských je připomenuto symbolicky tak, že každý účastník namočí do svého poháru s vínem prst nebo příbor a ukápně kapku vína na talíř při každé ráně. Tyto jsou:

- *Krev* - proměnění egyptských vod v krev (Exodus 7,14-25)
- *Žáby* - seslání žab, které zamořily zemi (Exodus 7,26-8:11)
- *Štěnice* (Exodus 8,12-15)
- *Mouchy* - invaze komárů a much (Exodus 8,16-28)
- *Mor* - dobytčí mor (Exodus 9,1-7)
- *Vředy* - hnisavé vředy, které postihly zvířata i lid (Exodus 9,8-12)
- *Krupobití* - krupobití (někdy popisováno jako „padající oheň“), které zničilo úrodu a pobilo i zvířata (Exodus 9,35)
- *Kobylky* - hejna žravých kobilek, která zničila úrodu v Egyptě (Exodus 10,1-20)
- *Tma* - která padla na Egypt na tři dny (Exodus 10,21-29)
- *Pobití prvorozených* - kdy zemřeli během jediné noci všichni prvorození Egypta od zvířete až po faraonova syna (Exodus 11,1-12,36)

Druhý pohár

Po vyjmenování deseti ran se zpívá píseň *Dajenu* (dosl. „Nám by to stačilo“) jako připomínka toho, že cílem vysvobození z Egypta nebylo způsobit Egyptanům utrpení a že i kdyby Bůh provedl pouze jeden z těchto zázraků, Izraeli by to stačilo.

Rachac

Rituální umytí rukou, tentokrát všech přítomných a za pronesení požehnání.

Moci maca

Tradiční poženání nad chlebem, tentokrát ovšem nad chlebem nekvašeným.

Maror

Maror se namočí do [charosetu](#) jako připomínka hořkosti otroctví a otrocké práce, kterou Izraelité v Egyptě vykonávali.

Korech

Maror se jí společně s kouskem macesu na způsob sendviče jako připomínka [Hilela](#), který měl takto ve zvyku jíst maror na sederovou večeři.

Připravený stůl pro sederovou večeři.

Šulchan orech

Doslova prostřený stůl, samotná slavnostní hostina. Tradiční jídla jsou různá, od drůbeže až po [gefilte fiš](#). Jedním z tradičních jídel mezi [aškenázskými](#) židy je polévka s macesovými knedlíčky.

Cafun

Afikoman je „vykoupen“ od dětí a sněden jako poslední jídlo sederové noci.

Barech

Po skončení hostiny se říká požehnání po jídle.

Třetí pohár

Po pronesení požehnání po jídle se jako pohár požehnání vypije třetí pohár vína.

Pohár pro Elijáše

V této chvíli se naplní pátý pohár pro proroka Elijáše, který symbolizuje příchod Mesiáše a vykoupení a otevrou se pro něj symbolicky dveře.

Halel

Recituje se tzv. velký [Halel](#) (Žalmy 113 - 118).

Čtvrtý pohár

Po skončení recitace Halelu se vypije čtvrtý pohár, říká se příslušné požehnání.

Nirca

Zakončení sederu tradičními písněmi jako např. *Chad gadjá* nebo *Echad mi jode'a*. V některých obcích se během noci čte Píseň písní.

[Zdroj Wikipedie](#)

Jeff Brumley

Jeff Brumley

Jeff Brumley je vedoucím zpravodajem pro Baptist News Global. Ostrílený reportér novin, žije v Jacksonville na Floridě se svým psem Noseyem.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)